

Globale Architectuurschets Newsroom IenW Live

Versie 1.1

Datum	30-10-2018
Status	definitief

Colofon

Uitgegeven door	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat IBI-DCI (AIM) i.o.v. DCO
Versie	1.1
Contactpersoon	Marco Vink
Uitgevoerd door/ auteur(s)	Marco Vink architect IBI-DCI (AIM)

Historie

Document informatie

Revisies

Versie	Auteur	Status	Datum	Toelichting
0.1	Marco Vink	Concept	23-04-2018	opzet
0.6	Marco Vink	Concept	18-05-2018	commentaar R. Beemster (architect)
0.9	Marco Vink	Concept	29-05-2018	commentaar A. Schrooten en H. vd Weijde-Nassy
1.0	Marco Vink	Definitief	31-05-2018	commentaar initiatiefteam en opdrachtgever
1.1	Marco Vink	Definitief	30-10-2018	aangepast n.a.v. marktconsultatie

Goedkeuringen

Dit document vereist onderstaande goedkeuringen.
Deze worden gearchiveerd in het projectdossier.

versie	Datum	Naam	Rol
1.0	05-06-2018	Opdrachtgever DCO	akkoord
1.1	01-10-2018	Opdrachtgever DCO	akkoord

Distributie

Naam	Versies
leden initiatiefteam	0.6, 0.8, 1.0 en 1.1

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Doel en doelgroep 'GAS Newsroom'	6
1.2 Werkwijze	6
2 Context	7
2.1 Organisatie en taken	7
2.2 Achtergrond	7
3 Informatiesysteem Newsroom	8
3.1 Beknopte omschrijving Newsroom	8
3.2 Processen en actoren	8
4 Ontwikkelrichting	9
4.1 Richting	9
4.2 Advies vervolg	10
5 Architectuorkaders	11
5.1 IWEA principes	11
5.2 IWEA aansluitvoorwaarden	12
5.3 Beveiliging en Privacy	19
6 BIJLAGEN	20
Bijlage A – Referenties	20
Bijlage B – Leeswijzer bij Documentatie set Standaard Platform	21

Managementsamenvatting

Het informatiesysteem Kennisplein heeft in de afgelopen jaren zijn toegevoegde waarde bewezen in de ondersteuning van diverse beleidsprocessen van IenW. Nadat het contract afliep en er geen acceptabele aanbieding kwam op het voortzetten van Kennisplein, volgde een verkenning van alternatieven.

Opdrachtgever DCO heeft in overleg met RWS en KNMI besloten om alleen het gedeelte 'Actueel Nieuws' in de markt uit te vragen onder de naam Newsroom IenW Live. Het deel 'Publicaties' wordt door RWS voortgezet.

Voor de nieuwe aanbesteding zijn de functionele eisen opgesteld. Om, binnen de rijksbrede en IenW kaders, optimaal gebruik te maken van technologische ontwikkelingen, is voorliggende globale architectuurschets (GAS) opgesteld. De GAS geeft richting aan het te implementeren en/of ontwikkelen informatiesysteem.

Op de markt hebben, sinds de initiële ontwikkeling van Kennisplein eind 2004, vele innovaties elkaar opgevolgd en versterkt. Binnen IenW is het Standaard Platform ontwikkeld, waarmee invulling gegeven wordt aan meerdere rijksbrede kaders en doelstellingen. Door slim gebruik te maken van de huidige middelen moet Newsroom IenW Live weer toekomstvast en kostenefficiënt gemaakt worden.

1

Inleiding

Binnen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en zijn voorgangers is sinds 2005 Kennisplein in gebruik om publicaties en actueel nieuws vast te leggen en raadpleegbaar te maken voor medewerkers. De directie Communicatie (DCO) van IenW is eigenaar van Kennisplein dat dus twee hoofdfuncties kent: 'Actueel Nieuws' en 'Publicaties' rondom thema's die betrekking hebben op IenW.

Sinds de ingebruikname van Kennisplein is er wel sprake geweest van een doorontwikkeling van functionaliteit, maar is het systeem in de basis gelijk gebleven. Wat betreft gebruik is er meer veranderd. Binnen de bestuurskern van IenW (BSK-IenW) wordt het deel Publicaties, ook wel de bibliotheek genoemd, niet meer actief gevuld. Deze functionaliteit wordt door organisatieonderdelen Rijkswaterstaat (RWS) en Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) nog wel gebruikt en zij blijven dat in de toekomst ook doen.

Omdat de contracten voor hosting en applicatiebeheer van Kennisplein binnenkort verlopen, is in oktober 2017 een uitvraag naar mantelpartijen gedaan voor het overnemen daarvan. Naar mening van de opdrachtgever was de bieding te hoog.

Gezien deze achtergrond, kostbaar in onderhoud en oudere technologie, is er voor gekozen om de dienst Kennisplein te evalueren. Resultaat hiervan is het besluit om Kennisplein op het gebied van functionaliteit en eigenaarschap te splitsen. DCO blijft alleen eigenaar van het deel Actueel Nieuws en laat dit opnieuw ontwikkelen, de bibliotheekfunctie wordt overgedragen aan RWS.

Dit document gaat dus alleen over de functionaliteit Actueel Nieuws en heeft de titel 'Newsroom - IenW Live' (hierna te noemen: Newsroom) gekregen.

Leeswijzer

In dit document wordt de achtergrond (HS2) en het gebruik van het huidige kennisplein (HS3) kort geschetst. In HS4 wordt een globale oplossingsrichting geschetst gebaseerd op de huidige kaders voor applicatieontwikkeling (HS5). De controle architect van DCI monitort en toetst de ontwikkeling van Newsroom door leverancier op basis van dit document (HS1). Documenten waaraan in dit document wordt gerefereerd, worden in bijlagen A en B kort toegelicht.

1.1 Doel en doelgroep 'GAS Newsroom'

Doel

Bij het ontwikkelen van nieuwe (ICT-) voorzieningen heeft IenW geen volledige vrijheid, maar moet zich houden aan afgesproken kaders en regels. Voorzieningen worden daarom onder architectuur ontwikkeld.

Werken onder architectuur levert per fase, van idee tot aan realisatie, daarbij passende documentatie op. Deze GAS is opgesteld in de initiatiefase voor het ontwikkeltraject en dient bij realisatie als toetskader.

De globale architectuurschets Newsroom

- is opgesteld door architect van IenW voor de opdrachtgever;
- geeft een schets van de context van het project en de oplossing;
- past de vigerende architectuurkaders toe;
- schets oplossingsrichtingen en beschrijft de belangrijkste keuzes in de ontwikkeling van de voorziening;
- is geen ontwerp, maar startpunt voor het ontwerp.

Doelgroep

De GAS Newsroom kijkt twee kanten op. Voor de (gedelegeerd) opdrachtgever worden de oplossingsrichting, hoofdkeuzes en kaders op een laagdrempelige en overzichtelijke wijze uitgewerkt. Voor de opdrachtnemer dient het als input voor de aanbidding en na gunning de ontwikkeling en/of het beschikbaar stellen van het systeem.

1.2 Werkwijze

Newsroom is functioneel niet nieuw, de eisen en wensen voor het informatiesysteem zijn dan ook goed beschreven¹. Deze requirements zijn door opdrachtgever opnieuw vastgesteld o.b.v. het huidige gebruik van Newsroom, aangevuld met nieuwe wensen.

Van leverancier wordt verwacht dat zij op basis van deze requirements, daarbij beschreven usecases en de in dit document vastgelegde kaders en oplossingsrichting een applicatie aanbiedt en/of ontwikkelt en daarbij horende documenten oplevert². Na gunning worden nadere afspraken gemaakt over rolverdeling en op te leveren documentatie. Voorbeelden daarvan zijn de betrokkenheid van opdrachtgever, regierol DCI en afstemming tussen de controle-architect DCI en architect of technisch specialist van leverancier over te maken keuzes.

¹ zie separate bijlage "Functionele eisen Newsroom IenW Live"

² zie separate bijlage "Beheerst naar Beheer"

2 Context

2.1 Organisatie en taken

De Directie Communicatie (DCO), onderdeel van Beleids-Bestuursondersteuning IenW, richt zich op het ontwikkelen van, adviseren over en toezien op corporate communicatie en interne en externe communicatie op het gebied van de beleidsprioriteiten van Infrastructuur en Waterstaat. Als onderdeel daarvan heeft DCO mede als taak departement brede corporate communicatie te ontwikkelen en uit te voeren. Vanuit die taak is medio 2004 Kennisplein ontwikkeld.

Het huidige Kennisplein is een intranetsite³ van DCO en is een instrument waar de IenW-er informatie kan vinden m.b.t. tot de beleidsterreinen van IenW. Kennisplein draagt bij aan het vergroten van het omgevingsbewustzijn van de medewerkers. Het bevat hiertoe nieuws(selectie), standpunten van stakeholders, externe publicaties en wetgeving. Kennisplein is tevens de centrale plaats waar alle interne publicaties, die door of in opdracht van IenW gemaakt zijn, in opgenomen worden. Kennisplein geeft daarmee een up-to-date overzicht van de stand van zaken van iedere beleidsprioriteit.

Het beoogde informatiesysteem Newsroom richt zich alleen op het deel ´actueel nieuws´ van het huidige Kennisplein.

2.2 Achtergrond

De contracten voor hosting en applicatiebeheer lopen af. Omdat het doel dat DCO met het huidige Kennisplein nastreeft in de loop der jaren is gewijzigd, is dit een goed moment om het informatiesysteem zowel functioneel als technisch te evalueren. Functioneel leidt dit ertoe dat het publicatie-deel wordt afgestoten. Technisch gezien bestaat de wens om optimaal gebruik te maken van moderne technieken en standaardproducten.

³ Er is ook een externe component, maar dat betreft openbare publicaties, het deel van Kennisplein dat geen onderdeel wordt van Newsroom.

3 Informatiesysteem Newsroom

3.1 **Beknopte omschrijving Newsroom**

Het informatiesysteem Newsroom bestaat uit twee functionele blokken:

- 1) Het verzamelen en categoriseren van nieuws uit diverse informatiebronnen;
- 2) Het beschikbaar stellen van nieuws. Dit kan zowel door de gebruiker direct naar actueel nieuws te laten zoeken of te doorbladeren, maar ook door de nieuwsvoorziening af te stemmen op de gebruiker middels een profiel.

Het actuele nieuws komt van social media: Twitter en Facebook, en van een aantal externe bronnen die nieuws uit diverse media verzamelen: LexisNexis (Newsdesk), Zoom Media en Howards Home. Deze (RSS reader) services halen uit kranten, nieuwssites en TV/radio nieuwsberichten en beeldmateriaal op.

Bij het beschikbaar stellen van het nieuws gaat het er om dat de medewerkers van IenW het voor hem of haar belangrijkste nieuws snel tot zich kan nemen. Door het verzamelde nieuws slim te groeperen in zogenaamde *actualiteiten*⁴ kan de gebruiker middels zoeken of bladeren snel een overzicht krijgen van het nieuws op een bepaald onderwerp. Deze *actualiteiten* worden tevens gekoppeld aan (sub)thema's, waarbij een thema een beleidsprioriteit en/of beleidsonderwerp is voor IenW.

Gebruikers van de Newsroom kunnen naast bladeren en zoeken ook gebruik maken van een nieuwsalerts. Zij krijgen dan via mail alerts over nieuws dat zij zelf interessant vinden. Hiervoor moet je je eenmalig registreren. De gebruiker kan aangeven welke thema's hij/zij in het overzicht wil hebben.

3.2 **Processen en actoren**

Zie usecases in het document "Functionele eisen Newsroom IenW Live"

⁴ Actualiteiten zijn onderwerpen die nu actueel zijn, dat in het verleden waren of in de toekomst worden. Zie verder het PvE "Functionele eisen Newsroom IenW Live".

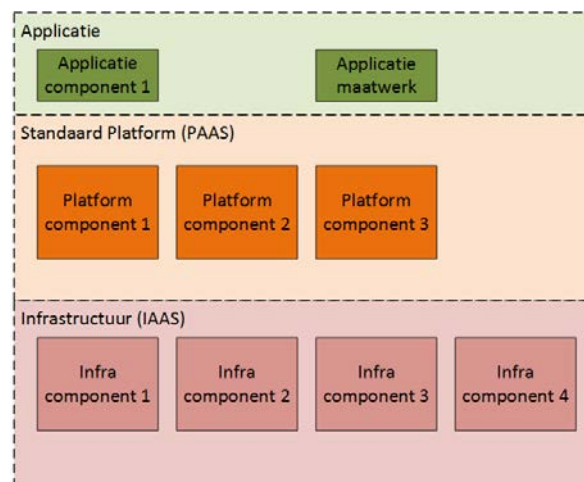
4 Ontwikkelrichting

4.1 Richting

In de afgelopen jaren is binnen IenW het zogenaamde Standaard Platform (SP) ontwikkeld. Het SP is een schaalbaar, cloud gebaseerde applicatie platform met toegang tot een library van herbruikbare, generieke componenten met hulp en ondersteuning voor automatisch testen en uitrollen van koppelingen, applicaties en releases.

Met het SP wordt invulling gegeven aan de rijksbrede doelstellingen door het - onder architectuur - beschikbaar stellen van generieke componenten, die in samenhang functioneren. Door de generieke opbouw zijn deze bouwstenen organisatie-neutraal en kunnen ze door meerdere klanten worden gebruikt.

Het SP is gebaseerd op container technologie, gemanaged door middel van Kubernetes. De bibliotheek van containers met functionaliteit (componenten) is geoptimaliseerd op het Kubernetes platform. Vanuit de SP beheer organisatie (SP CloudServices, SP CS) wordt ondersteuning geboden bij het gebruik van een aantal componenten die speciaal voor Rijksoverheid toepassingen zijn geconfigureerd (integratieservices, authenticatie). Daarmee wordt de implementatie tijd van dit soort services verkort.

Figuur 1 - lagen en componenten in het SP

Voor het ontwikkelen van applicaties op het standaard platform gelden de ‘aansluitvoorwaarden SP Containerization’⁵ waarin de eisen zijn opgenomen voor het beschikbaar stellen/ontwikkelen op het SP. Deze aansluitvoorwaarden kunnen worden aangevuld met functionele en niet-functionele eisen. In bijlagen A en B staat een korte toelichting op de documenten waaraan gerefereerd wordt.

⁵ zie separate bijlage “Standaard Platform - Aansluitvoorwaarden Containerized Applicaties” en “Standaard Platform - Beleid Acceptabel Gebruik”

Voor het realiseren van functionaliteit zijn 'hergebruik gaat voor kopen, gaat voor laten maken' en 'open source tenzij' belangrijke richtinggevendende principes. Wanneer functionaliteit nog niet beschikbaar is, gaat de voorkeur uit naar een standaard oplossing. Daarbij moet worden onderzocht of deze nieuwe functionaliteit zó ingezet kan worden dat deze vervolgens weer eenvoudig hergebruikt kan worden. Voor Newsroom betekent dit:

vergaren

Het scannen van social media kan met behulp van de daarvoor beschikbare api's. Voor het uitlezen van de externe informatiebronnen op basis van deze api's, en standaarden als RSS, is open source tooling in de markt ontwikkeld (voorbeeld: Rome, <http://rometools.github.io/rome/>). Deze functionaliteit is binnen lenW nog niet beschikbaar. De voorkeur gaat uit naar een wijze van realiseren van deze functionaliteit die hergebruik binnen lenW mogelijk maakt. Newsroom kan de trigger zijn voor het ontwikkelen van een bouwsteen op het SP.

presenteren en distribueren

Van leverancier wordt verwacht een oplossing te presenteren die óf een volledig standaard oplossing is (alleen modellering door gebruiker) óf aan te geven hoe zij dit op het SP denkt te ontwikkelen⁶. Daarbij moet worden aangegeven van welke open source componenten gebruik gemaakt wordt.

4.2

Advies vervolg

De opdrachtgever hecht er aan betrokken te zijn bij de definitieve ontwikkeling van het informatiesysteem. Normaliter gaat daarbij de voorkeur uit naar een agile/scrum ontwikkelmethodiek. Omdat er in dit geval sprake is van herbouw van een bestaand systeem en een vastgesteld PVE, inclusief aangegeven 'must haves', is besloten om een korte demo door gebruiker van het bestaande product te organiseren.

Op basis van het requirements-document en deze GAS wordt van leverancier gevraagd een applicatie te ontwikkelen voldoet aan het principe 'Hergebruik gaat voor kopen, gaat voor maken'.⁷

Gedurende de ontwikkeling wordt een regulier architectuuroverleg gepland tussen de controle-architect van DCI en architect of technisch specialist van leverancier. In dat overleg worden ontwerpkeuzes door leverancier toegelicht.

⁷ Na gunning zal een gesprek met SP Cloud Services georganiseerd worden, de interne leverancier van het platform.

5 Architectuurkaders

5.1 IWEA principes

Binnen IenW is de IWEA⁸ (Infrastructuur en Waterstaat Enterprise Architectuur) ontwikkeld. IWEA geldt voor alle organisatieonderdelen van IenW, met uitzondering van de ZBO's. IWEA is van toepassing op alle programma's en projecten die bij IenW worden uitgevoerd, en is daarmee van toepassing op de ontwikkeling van Newsroom.

Doel van IWEA is om een bijdrage te leveren aan een passende, flexibele en efficiënte informatievoorziening voor IenW en haar medewerkers die aansluit op die van haar ketenpartners.

De principes die in IWEA worden genoemd zijn voor een deel afkomstig uit rijksbrede kaders, zoals de Nederlandse Overheis Referentiearchitectuur ([NORA](#)) en de Enterprise Architectuur Rijksdienst ([EAR Online](#)), en verder geconcretiseerd en aangescherpt. Voorts zijn er aanvullende regels en kaders gedefinieerd die van toepassing zijn op de ontwikkeling van informatiesystemen binnen IenW. Met de IWEA is ook het "Werken onder Architectuur" binnen IenW geïntroduceerd.

De architectuurprincipes in IWEA zijn gerangschikt naar de architectuurlagen: bedrijfsarchitectuur, informatiesysteem architectuur en technische architectuur. In aanvulling daarop worden principes genoemd die vallen onder de noemer beveiliging en beheer.

Hieronder een overzicht van principes uit IWEA die zijn geselecteerd omdat deze met name belangrijk zijn voor de ontwikkeling van Newsroom. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt in lagen of oorsprong van het principe.

nummer	principe
BA-7	'Hergebruik' gaat voor 'kopen', gaat voor 'laten maken'
IP-1	De informatievoorziening van IenW is flexibel, toekomstvast, doelmatig en veilig vormgegeven
IP-2	IenW richt haar informatievoorziening conform standaarden in
IP-3	De informatievoorziening van IenW is op een servicegerichte manier vormgegeven
SP-1	Beveiliging op basis van risico afweging

⁸ zie separate bijlage "IWEA - IenW Enterprise Architectuur – Definitief"

SP-3	Beveiliging is laagdrempelig
SP-4	Beheer en beveiliging is integraal opgenomen in het ontwerp van voorzieningen

Het SP sluit aan op de Enterprise Architectuur Rijksoverheid (EAR⁹), op de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA¹⁰) en op de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR). Door te ontwikkelen op het SP wordt concreet invulling gegeven aan meerdere van bovenstaande principes: hergebruik van generieke bouwstenen, laagdrempelige inzet door gebruik te maken van open source producten, informatiebeveiliging.

5.2 IWEA aansluitvoorwaarden

Binnen IenW is een generieke set van niet-functionele eisen vastgesteld waaraan informatiesystemen, welke in opdracht van c.q. door IenW worden ontwikkeld, in beheer worden genomen en/of binnen een IenW ICT Infrastructuur beschikbaar worden gesteld, dienen te voldoen. Deze eisen worden voor dit project deels ingevuld door te ontwikkelen op het SP.

Deze niet-functionele eisen gelden niet alleen bij het selecteren c.q. het (laten) ontwikkelen van nieuwe applicaties en de overdracht hiervan naar beheer, maar ook gedurende de exploitatieperiode in geval van wijzigingen en/of vernieuwing.

Met behulp van deze niet-functionele eisen wordt ervoor gezorgd dat de gegevens in en van informatiesystemen op een efficiënte, effectieve, communicatieve en voor de gebruikers eenduidige wijze ontsloten worden.

In deze paragraaf is een selectie van de generieke set opgenomen die belangrijk worden geacht voor de verdere ontwikkeling van Newsroom ¹¹. Deze zijn daarmee onderdeel van de acceptatiecriteria waar het te ontwikkelen informatiesysteem aan wordt getoetst.

ALGEMENE EISEN

onderdeel, nr	toelichting
Gebruikersinterface	
2.2	De gebruikersinterface van een informatiesysteem wordt als webapplicatie beschikbaar gesteld aan de

⁹ De EAR staat [hier](#) online.

¹⁰ NORA staat [hier](#) online.

¹¹ Let op: Deze eisen zijn niet-functionele eisen die direct van toepassing zijn op het te ontwikkelen systeem. Het betreft niet de eisen die gesteld worden aan de dienstverlening door leverancier. Deze eisen worden in een separaat document vastgelegd.

	gebruiker(s).
2.3	De gebruikersinterface werkt op zowel de Internationale (multilingual user interface) als Nederlandstalige versies van het actuele, in het werkplekconcept toegepaste besturingssysteem.
2.4	De gebruiker kan op eenvoudige wijze middelen (b.v. printers) selecteren die nodig zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden met behulp van het informatiesysteem.
2.5	De gebruikersinterface en de helpbestanden voor eindgebruikers van het informatiesysteem zijn in de Nederlandse taal opgesteld. De gebruikersinterface en de helpbestanden voor beheerders mogen in het Nederlands of Engels zijn opgesteld.
2.6	De gebruikersinterface dient in zijn volledigheid getoond te worden bij de laagste schermresolutie met een gebruikersaandeel van minimaal 20%. Zie voor de schermstatistieken deze website . Voor mobiele apparaten zie 4.7.
2.7	De getoonde gegevens en toepassingen zijn gepersonaliseerd. De getoonde gegevens zijn relevant voor de gebruiker, er worden alleen toepassingen en/of functionaliteiten getoond waarvoor de gebruiker geautoriseerd is.
Applicatie Architectuur	
2.9	Zowel inkomend als uitgaand berichtenverkeer tussen systemen in een IenW ICT Infrastructuur en systemen daarbuiten vindt plaats via het Centraal Aansluitpunt (CA).
2.10	De dynamische applicatie- en gebruikersdata wordt opgeslagen op de generieke opslagvoorziening in de IenW ICT Infrastructuur. Deze voorziening voorziet in de dataopslag en het –beheer. 1. De data kan, bij een openstelling anders dan de standaard openstellingstijd, online (terwijl de applicatie actief is) in de back-up meegenomen worden; of 2. De applicatie kan via een script afgesloten worden zodat een consistente back-up gemaakt kan worden.
2.11	Applicatielogica en -data dienen gescheiden te worden opgeslagen. Deze opslaglocaties dienen configureerbaar te zijn.

2.12	Het informatiesysteem maakt onderscheid tussen gebruikersinformatie (bv. gebruikersinstellingen) en (globale) applicatie-informatie. De eerste wordt opgeslagen op een gebruikerslocatie of in een gebruikersprofiel, de tweede op een locatie welke toegankelijk is voor alle instanties / sessies van de applicatie(componenten). Deze locaties dienen configureerbaar te zijn.
2.17	Het functionele beheer van het informatiesysteem wordt uitgevoerd door gebruikers met behulp van een webgebaseerde gebruikersinterface, en met aanvullende rechten binnen het informatiesysteem zelf, echter zonder administrator rechten op het onderliggende Operating Systeem of in de browserinstellingen. In de documentatie van het informatiesysteem (zie ook 5.1) worden de rechten en de objecten/componenten waarop de rechten betrekking hebben, beschreven.
2.18	Informatiesystemen moeten separaat en flexibel (per gebruiker) configureerbaar zijn en geen vaste verwijzingen bieden naar: • Databasenames; • Driveletters; • Werkfolders; • Tijdelijke folders; • IP adressen; • Directory systemen (LDAP); • Domeinnamen; • Licentie gegevens, c.q. bestand(en); • (Service) accounts; • Omgevingsspecifieke (OTAPP) variabelen; • Configureerbare applicatie instellingen.
2.19	Het informatiesysteem maakt geen gebruik van hardware (dongles) voor licentiebeheer.
2.20	Het informatiesysteem stelt geen speciale eisen aan eindgebruiker hardware: de DWR hardware is een uitgangspunt.
2.21	Informatiesystemen welke gebruik maken van een klok, geven de juiste tijd aan volgens GMT+1, rekening houdend met zomer- en wintertijd. Voor tijdsynchronisatie wordt gebruik gemaakt van een NTP-service, al dan niet afgenomen door het onderliggende Operating System.

2.22	Bekende gegevens worden niet opnieuw gevraagd. Op basis van de gebruikersnaam is de gebruiker bekend en worden waar relevant gegevens in formulieren automatisch gevuld. Deze (persoons)gegevens worden uit reeds beschikbare bronnen opgehaald.
2.23	Indien een informatiesysteem uit meerdere componenten bestaat, een relatie heeft of een integratie kent met andere systemen en/of applicaties (bijvoorbeeld de MS Office componenten), wordt aangegeven welke functionaliteit wordt gebruikt, welke datastromen (transport en opslag) worden onderkend en welke eisen worden gesteld aan de gerelateerde systemen en applicatie(s) c.q. componenten van applicatie(s).
2.24	Serverapplicaties dienen als service of daemon in het besturingssysteem te functioneren.
Beheer en Beveiliging	
2.25	Het informatiesysteem voldoet aan het Kader Informatiebeveiliging ¹² [KIB]
2.26	Het informatiesysteem moet geschikt zijn voor opname in de system management tooling van de beheerder van de beoogde IenW ICT Infrastructuur, indien de systeemprocessen bewaakt moeten worden (bijvoorbeeld monitoring van services of batchverwerking).
2.28	Het informatiesysteem is geschikt voor gebruik in de beoogde IenW ICT Infrastructuur (Standaard Platform) en voldoet aan de eisen zoals gesteld door de beheerder (hostingpartij) van deze infrastructuur. Zie documentatie set SP.
2.30	Het informatiesysteem maakt gebruik van de standaard eventlog faciliteiten (syslog) van het Operating System, waarbij ten minste op basis van applicatie ID, proces/thread ID en een timestamp de applicatie specifieke events zijn te onderscheiden.
2.31	Het informatiesysteem biedt de mogelijkheid om het niveau van logging te specificeren (trace,

¹² zie separate bijlage "Kader Informatiebeveiliging"

	debug, information, warning, error, fatal, security).
2.33	Remote beheer van het informatiesysteem is mogelijk.
2.34	Het informatiesysteem mag geen eisen stellen aan de omgeving die conflicterend zijn met andere systemen en/of applicaties (gebruik conflicterende DLL's, etc.).
2.35	Voor de juiste werking van het informatiesysteem zijn geen aanpassingen aan (de instellingen van) bestaande informatiesystemen in de beoogde IenW infrastructuur, of delen daarvan, noodzakelijk.
2.37	Het informatiesysteem maakt geen gebruik van scripts (vbs, bat, cmd) en command line interpreters (zoals de Windows command prompt, cmd.exe).
Standaard Platform	
2.39	Wanneer een applicatie wordt opgenomen in of aangeboden op het Standaard Platform, dient voldaan te worden aan de eisen uit de documentatie set (zie HS 4 van deze GAS)

ONTWIKKELEISEN

onderdeel, nr	toelichting
Kwaliteit en Eigendom	
3.2	De broncode die ontwikkeld is in opdracht van IenW is en blijft eigendom van IenW. Bij het opleveren van een release wordt de broncode die hoort bij die versie van het informatiesysteem als product opgeleverd.
3.4	De leverancier is verplicht om bij de start van een project een solution architectuur (SA) op te leveren. Hiermee toetst Architectuur of de GAS begrepen is en correct is vertaald in een oplossing. De SA dient aan de start van het project opgeleverd te worden en pas na akkoord van Architectuur mag met de ontwikkeling en/of implementatie gestart worden.

EISEN VOOR WEBAPPLICATIES

onderdeel, nr	toelichting
Gebruikersinterface	
4.1	De ontsluiting van de applicatie, de gebruikersinterface (UI), mag geen belemmeringen opleveren voor het plaats, tijd en apparaat onafhankelijk werken.
4.2	Het is voor de gebruiker duidelijk of hij gegevens bekijkt (bijv. communicatie op intranet en een adresgids) of bewerkt.
Applicatie Architectuur	
4.3	Voor webapplicaties welke ook van buiten een IenW ICT infrastructuur toegankelijk moeten zijn, geldt dat dit met een internetverbinding mogelijk moet zijn.
4.4	De leverancier levert een document aan waaruit blijkt dat de webapplicatie met goed gevolg gevalideerd is met de <u>W3C Markup Validation Service</u>
4.5	Een webbased applicatie maakt geen gebruik van proprietary applicatiecomponenten, zoals plug-ins en applets. Deze kunnen namelijk niet door de gebruiker worden geïnstalleerd en worden als software beschouwd.
4.6	De webapplicatie is geschikt voor gebruik met alle browsersversies die een marktaandeel van meer dan 5% hebben. Zie <u>deze website</u> voor de gebruiksstatistieken per browserversie (Desktop Share by Version). De leverancier geeft een verklaring af dat aan deze voorwaarde is voldaan.
4.7	De webapplicatie werkt correct op de stockbrowser van elke mobile OS versie (Android, iOS en Windows Phone) met een marktaandeel van meer dan 5%. Zie <u>deze website</u> voor de gebruiksstatistieken per browserversie op een mobiel apparaat (Mobile Share by Version). De leverancier geeft een verklaring af dat aan deze

	voorwaarde is voldaan.
4.8	De gebruikersinterface moet voldoen aan de Rijkshuisstijl, geldend voor de betreffende huisstijldrager, zie daarvoor deze website . De leverancier geeft een verklaring af dat aan deze voorwaarden is voldaan.

EISEN VOOR IN BEHEERNAME EN EXPLOITATIE

onderdeel, nr	toelichting
5.1	Het informatiesysteem dient te worden opgeleverd met de documentatie zoals vereist door de beoogde beheerorganisatie(s). Deze eisen zijn vastgelegd in het document Beheerst naar Beheer
5.3	Indien van toepassing, op basis van beveiligingseisen (volgt uit risicoanalyse), dient het functioneel ontwerp te vermelden: • Hoe gegevens die worden ingevoerd in informatiesystemen, worden gevalideerd op juistheid en volledigheid door de uitvoering van integriteitcontroles; • Hoe de controles op het juiste verloop van de geautomatiseerde gegevensverwerking worden uitgevoerd.
5.4	Het informatiesysteem is gereed bevonden (geaccepteerd) door de proceseigenaar alvorens deze in beheer genomen kan worden. Aan de basis van deze acceptatie ligt een advies van de functioneel beheerder, gebaseerd op met de gebruikersgroep afgestemde acceptatiecriteria.
5.5	De functioneel beheerders, applicatiebeheerders en technisch beheerders zijn opgeleid om de applicatie te kunnen beheren.
5.6	Updates en upgrades van applicaties en Operating Systemen dienen, alvorens in productie te worden genomen, in een acceptatie omgeving getest te worden op basis van de acceptatiecriteria.
5.7	Er is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de proceseigenaar en dienstverlener afgesloten.
5.8	Beheercontracten, SLA's, NOK, DAP en licenties zijn beschikbaar wanneer van toepassing.

5.3 Beveiliging en Privacy

Het besluit Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst stelt dat het lijnmanagement op basis van een expliciete risicoafweging de betrouwbaarheidseisen voor zijn informatiesystemen vaststelt. Het gaat om eisen aan de beschikbaarheid, de integriteit en vertrouwelijkheid van de informatie.

Voor elk informatiesysteem moet worden vastgesteld of het basis beveiligingsniveau de risico's voor de vereiste beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid voldoende afdekt, of dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de risico's nog verder te beperken. In het beveiligingsbeleid van IenW wordt de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) gehanteerd als het te volgen Tactisch Normen Kader voor de beveiliging van de informatievoorziening en is dus van toepassing op de ontwikkeling van Newsroom.

Voor elk informatiesysteem van IenW moet een QuickScan Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (QS BIR) en een Data Protection Impact Assessment (DPIA)¹³ zijn uitgevoerd, initieel bij ontwikkeling daarna periodiek wanneer daar aanleiding toe is. In de QS BIR wordt beschreven welke maatregelen eventueel genomen dienen te worden in het kader van informatieveiligheid. In de DPIA worden maatregelen benoemd om te voldoen aan de privacy eisen.

Het uitvoeren van zowel de QS BIR als de DPIA is een verantwoordelijkheid van de opdrachtgever zelf. Uitvoering hiervan wordt ondersteund door DCI.

¹³ De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is per 25 mei 2018 opgevolgd door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Privacy Impact Assessment (PIA) is daarmee formeel opgevolgd door de Data Protection Impact Assessment (DPIA)

6 BIJLAGEN

Bijlage A – Referenties

In deze bijlage wordt een korte toelichting gegeven op de kaderstellende documenten en het FO van de huidige voorziening.

- Globale Architectuur Schets (GAS) Newsroom
- Functionele eisen Newsroom IenW Live
- IWEA – IenW Enterprise Architectuur
- Kader Informatiebeveiliging

IWEA Globale Architectuur Schets (GAS) Newsroom

Deze GAS is een document dat binnen IenW bij het opstarten van een ICT-project of programma of project met een belangrijk ICT-component opgesteld wordt. Het beschrijft het kader dat van toepassing is op een programma of project. Het dient om sturing te geven aan de uitvoering van het specifieke project.

Functionele eisen Newsroom IenW Live

In dit document zijn de functionele eisen en wensen m.b.t. Newsroom vastgelegd. In usecases zijn de interacties tussen gebruiker en het beoogde systeem beschreven. En in een informatiemodel is globaal de ordening en relatie tussen informatieobjecten weergegeven.

IWEA – IenW Enterprise Architectuur

Met de IenW Enterprise Architectuur wordt met een set richtinggevende principes – spelregels - op IenW niveau invulling gegeven aan de leemte tussen de (rijks)overheid brede kaders en de voor de realisatie noodzakelijke, meer concrete kaders voor en bij de diverse IenW organisatieonderdelen.

Kader Informatiebeveiliging

Dit Kader beschrijft het beleid dat DCI ten aanzien van informatiebeveiliging voert en wordt minimaal éénmaal per drie jaar beoordeeld, eventueel herzien en vastgesteld. Het beschrijft op welke wijze DCI informatiebeveiliging positioneert, organiseert en welke methodische aanpak wordt gehanteerd.

Bijlage B – Leeswijzer bij Documentatie set Standaard Platform

In de minicompetitie ‘applicatiebouw Newsroom’ wordt van u gevraagd om de bestaande toepassing te herbouwen op het standaard platform (SP) van lenW en daarbij maximaal gebruik te maken van bestaande software componenten. In dit document worden de volgende documenten, die leidend zijn voor deze ontwikkeling, kort toegelicht.

- SP - Aansluitvoorwaarden Containerized Applicaties
- SP - Beleid Acceptabel Gebruik SP en Componenten
- SP - Beheerst naar Beheer

SP - Aansluitvoorwaarden SP Containerization

Dit document beschrijft de eisen die het Standaard Platform (SP) stelt aan applicaties die daarvan gebruik maken.

SP -Beleid Acceptabel Gebruik SP en Componenten

Dit document bevat de bepalingen over verantwoord gebruik onder welke voorwaarden leverancier toegang krijgt tot het SP.

SP - Beheerst naar Beheer

Hierin wordt het proces beschreven dat het ministerie van lenW hanteert om opleveringen door leveranciers beheerst naar beheer te brengen.